

TEKNOLOGIA

Pauso txikiekin eraldatzen

DIANA FRANCO

Orain dela ia hilabete bat itsu elkarre batekin topaketa bat izan nuen, arrakala digitalaren inguruan. Pausoak eman nahi dituzte eremu digitalean dituzten beharrak gizartean eta erakundeetan zabaltzeko, garatzen dugun digitalizazioak euren beharrak aintzat har ditzan. Elkarteko partaideek pazientzia handia dute, eta jarrera ezin hobea aurrean duten helburu zailari aurre egiteko.

Elkarteko kideek euren mundu digitala erakutsi zidaten. Euren mundu digitala abiadura oso azkarrean entzuten da, zeren eta euren nabigazioa, besteak beste, irakurketa automatikoaren bidez ematen da gaur egun, bizkortutako irakurketa automatiko bidez. Azaldu zidatenez, irakurketa hau modu eraginkorrean eman dadin webguneak diseinatzerakoan informazioaren antolaketa bertikala eta hierarkikoa beharrezkoa da.

Saiatu nintzen eurak bezala nabigatzen eta oso zaila da, webgunearen irudia buruan egiteko webgune osoan dagoen testua entzun behar baita. Egun, webguneak ez dira soilik informazio toki, kudeaketa eta harreman toki bihurtu dira aldi berean. Baina uste dut euren beharretara egokitzeko ariketa txikiak egiten badira, pixkanaka denontzako onurak etorriko direla. Adibide bat: elkartekak badu erakunde zehatz batekin arazotxo bat eta biltzen diren tokia eskatzeko erakundeak pdf agiri bat betetzera behartzen ditu. Elkarteko kideentzat, pdf-a entzunez ulertzea eta behar den bezala betetzea lan oso konplexua da eta laguntza eskatu behar diote hirugarren bati. Bazterkeria digital goeraren dagoen pertsona askorekin egiten dut lan, eta eurek ere arazoak izan ohi dituzte pdf bat deskargatu, bete eta bidaltzeko. Itsu elkartearen kasuan, pdf hori online galdetegi bihurtzeko proposamena egingo diogu erakundeari, itsuentzako egokia izango den online galdetegia. Ariketak arrakasta balu, denontzat litzateke onuragarria, eta gela eskatzeko prozesua errazago izango da denontzat. ●

NAZIOARTEA

Puerto Rico deskolonizazio bidean?

AXIER LOPEZ

A benduaren 15ean, AEBetako Ordezkarien Ganberak lege-proiektu bat onartu du, Puerto Ricoko Estatu Libre Elkartuari bere estatus politikoari buruzko lehen erreferenduma egiteko aukera emango diona. Proposamenak senatuan aurrera eginez gero, puertorricarrek hiru aukeren artean aukeratu ahal izango dute: independentzia, AEBetako estatu bat gehiago bilakatzea edo "AEBekin libreki elkartutako subiranotasuna". Erreferendum loteslea izango litzateke, eta 2023ko azaroaren 5ean egingo litzateke.

Lege-proiektua aldeko 233 botorekin –Alderdi Demokratiko ordezkariek gehi errepublikarren bat– onartu dute eta 191 aurka. Baina legea behin betiko bideratzeko, senatutik pasako da eta han zaila izango du onarpena, errepublikarrak oro har galdeketaaren aurka-koak direlako eta senatuan gehiengo dira Trumpen alderdikoak.

DESKOLONIZAZIORAKO DEIA ALA JUKUTRIA?

"Puerto Ricok ez du kolonia izan nahi, eta AEBek ez dute potentzia kolonialista izan nahi", esan du Steny Hoyerrek, gehiengo demokrataren buruak. Hala ere, diskurtso handiustekoak aparte –AEBak dira azken hamarkadetako potentzia kolonialik handiena–, ez dira gutxi izan demokratikoen maniobra politikotzat jo dutenak. Gaur egun puertorricarren artean independentziaren aldekoak gehiengoak ez direla jakitun, demokratikoen Kongresuaren kontrola

sendotzen saiatzeko era bat izan liteke. Izan ere, Puerto Ricok azken hauteskundeetan demokratikoen alde bozkatu du –alderdi demokratiko Pedro Pierluisi Urrutia da irlako gobernadorea–, eta AEBetako 51. estatu bilakatuko balitz, Puerto Ricotik demokratikoen senatuan zein ordezkarien ganberan eserleku gehiago lortzeko aukera izango lukete.

Azken sei hamarkadetan sei galdeketa ez-lotesle egin dituzte Puerto Ricon, azkena 2020ko azaroan. Orduan galdera bakarra zen: uhartea AEBetako beste estatu bat bihurtu ala ez?. Botoen %53 aldekoak izan ziren eta %47 kontrakoak, herritarren %54k hartu zuen parte.

1898TIK GATIBU

Puerto Rico AEBen jabetzapean egon da 1898tik, gerra hispano-amerikarraren amaieran kolonia bereganatu zuenetik. Orduz geroztik, zenbait alderditan autonomia-mailaren bat lortu duten arren, AEBek irlaren alderik estrukturalenak kontrolatzen ditu, hala nola defentsa, moneta, immigrazioa eta aduanak.

Puertorricarrek legearen aurrean AEBetako hiritarrak dira 1917tik, baina hala ere ez dute AEBetako presidentea bozkatzeko eskubiderik eta ez dute ahotsik kongresuan. Uharteko mugimendu independentista jazarria eta ikertua izan da historikoki. Kasurik ezagunena 'Karpetak' deitutakoa da: 75.000 bat puertorricar zelatatu zituen FBIk hainbat hamarkadatan, harik eta 1987an den eskandalua publikoki agerian geratu zen arte. ●